

Uzaktan Eğitimle Öğrenim Gören İngilizce Hazırlık Sınıfı Öğrencilerinin Çevrimiçi Öğrenme Tutumları ve İngilizce Özyeterlik İnançları Arasındaki İlişki

Ceren DOĞAN¹, Işıl SÖNMEZ²

¹Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Konya, Türkiye, ceyhan_ceren@hotmail.com 0000-0002-6153-3674

²Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Konya, Türkiye, isilektem@gmail.com, 0000-0001-6061-0677

Öz

Bu çalışmada ile Necmettin Erbakan Üniversitesi İngilizce hazırlık sınıfı öğrencilerinin “çevrimiçi öğrenmeye yönelik tutumları ve İngilizce ile ilgili özyeterlik inançları” arasındaki ilişkilerin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya 2020-2021 eğitim öğretim yılında, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu uzaktan eğitim yoluyla ders alan ve İngilizce hazırlık sınıflarında öğrenim gören 371 öğrenci katılmıştır. Veriler “Demografik Bilgi Formu”, Usta, Uysal ve Okur (2016) tarafından geliştirilen “Çevrimiçi Öğrenmeye Yönelik Tutum Ölçeği” ve Hancı-Yanar ve Bümen (2012) tarafından geliştirilen “İngilizce ile ilgili Özyeterlik İnancı Ölçeği” yoluyla elde edilmiştir. İlişkisel tarama modelinin kullanıldığı araştırma sonuçları için bir istatistik paket programından yararlanılmıştır. Araştırma bulgularına göre, üniversite hazırlık sınıfı öğrencilerinin çevrimiçi öğrenmeye yönelik tutumları orta düzeyde bulunurken, İngilizce ile ilgili özyeterlik inançları, ortalamanın üzerinde bulunmuştur. Cinsiyetlerine göre karşılaştırıldığında öğrencilerin çevrimiçi öğrenmeye yönelik tutumları ve İngilizce ile ilgili özyeterlik inançlarında erkek öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Öğrencilerin İngilizce özyeterlikleri ile çevrimiçi öğrenmeye yönelik tutumları arasında istatistiksel açıdan anlamlı pozitif yönde, düşük düzeyde bir ilişkinin olduğu saptanmıştır. Bu bağlamda, çevrimiçi ortamların daha verimli ve etkin olması yönünde alınacak tedbirlerin, İngilizce özyeterlik algılarını da artıracığı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler

Uzaktan eğitim, İngilizce Özyeterlik inancı, Çevrimiçi öğrenmeye yönelik tutum

Atıf Bilgisi

Doğan, C., Sönmez, I. (2023). Uzaktan Eğitimle Öğrenim Gören İngilizce Hazırlık Sınıfı Öğrencilerinin Çevrimiçi Öğrenme Tutumları ve İngilizce Özyeterlik İnançları Arasındaki İlişki. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi*, 5(2), 469-Son Sayfa. <https://doi.org/10.51119/ereegf.2023.65>

Geliş Tarihi	05.07.2023
Kabul Tarihi	11.12.2023
Yayın Tarihi	31.12.2023
Etik Beyan	Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.
Bilgilendirme	Bu çalışma Işıl SÖNMEZ danışmanlığında Uzaktan Eğitimle Öğrenim Gören Üniversite İngilizce Hazırlık Sınıfı Öğrencilerinin Çevrimiçi Öğrenmeye Yönelik Tutumları, İngilizce Özyeterlik İnançları ve Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi başlıklı yüksek lisans tezi esas alınarak hazırlanmıştır.
Benzerlik Taraması	Yapıldı – Turnitin
Etik Bildirim	cerendogan@erbakan.edu.tr
Çıkar Çatışması	Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.
Yazar Katkı Oranı	Yazar Katkıları: Yazar 1: %50- Araştırma tasarımı, literatür tarama, yöntem, analiz, bulgu ve sonuçlar, Yazar 2: %50- Araştırma tasarımı, literatür tarama, yöntem, analiz, bulgu ve sonuçlar
Finansman	Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.
Telif Hakkı & Lisans	Dergide yayımlanan çalışmaların telif hakkı Necmettin Erbakan Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi Dergisi'ne aittir ve çalışmalar CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.

Examining the Relationships Among the Attitudes Towards Online Learning and Beliefs of Self Efficacy in English of English Preparatory University Students in Distance Education

Ceren DOĞAN¹, Işıl SÖNMEZ²

¹ Necmettin Erbakan Üniversitesi, Graduate School of Educational Sciences, Konya, Türkiye, ceyhan_ceren@hotmail.com, 0000-0002-6153-3674

² Necmettin Erbakan Üniversitesi, Graduate School of Educational Sciences, Konya, Türkiye, isilektem@gmail.com, 0000-0001-6061-0677

Abstract

In this study, it was aimed to examine the relationships between Necmettin Erbakan University English preparatory class students' "attitudes towards online learning and self-efficacy beliefs about English". In the academic year of 2020-2021, 371 students studying at NEU, School of Foreign Languages, taking courses through distance education participated in the study. The data were obtained through the "Demographic Information Form", the "The Scale of Attitude Towards Online Learning" developed by Usta, Uysal, and Okur (2016), and the "Self-Efficacy Beliefs Scale for English" developed by Hancı-Yanar and Bümen (2012). A statistical package program was used for the research results in which the correlational survey model was used. According to the findings, while university preparatory class students' attitudes towards online learning were found to be at a medium level, their self-efficacy beliefs about English were found to be higher than medium level. A significant difference was found in students' attitudes towards online learning and on their self-efficacy beliefs about English according to their gender. It was found that there was a statistically significant positive, low-level relationship between students' English self-efficacy and their attitudes towards online learning.

Keywords

Distance education, English self-efficacy beliefs, Attitudes toward online learning

Citation

Doğan, C., Sönmez, I. (2023).Examining the Relationships Among the Attitudes Towards Online Learning and Beliefs of Self Efficacy in English of English Preparatory University Students in Distance Education. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi*, 5(2), 469-Son Sayfa. <https://doi.org/10.51119/ereegf.2023.65>

Date of Submission	05.07.2023
Date of Acceptance	11.12.2023
Date of Publication	31.12.2023
Ethical Statement	It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited. This article is extracted from my master thesis dissertation entitled "Examining the Relationships Among the Attitudes Towards Online Learning, Beliefs of Self Efficacy in English and Lifelong Learning Tendencies of English Preparatory University Students in Distance Education", supervised by Işıl SÖNMEZ (Master's Thesis :Necmettin Erbakan University, Konya, 2023).
Acknowledgements	
Plagiarism Checks	Yes - Turnitin
Conflicts of Interest	The author(s) has no conflict of interest to declare.
Author Contributions	Author Contributions: Author 1: 50%- Research design, literature review, method, analysis, findings, and results, Author 2: %50- Research design, literature review, method, analysis, findings, and results
Complaints	ceyhan_ceren@hotmail.com
Grant Support	The author(s) acknowledge that they received no external funding in support of this research.
Copyright & License	The copyright of the studies published in the journal belongs to Journal of Necmettin Erbakan University Ereğli Faculty of Education and the studies are published under the CC BY-NC 4.0 license.

Extended Abstract

Introduction

Online learning, as a concept within the distance education system, is defined as interacting with all stakeholders in this process in order to make the learning process efficient and providing access to the necessary information, content and teaching material over the internet (Ally, 2004). Online learning offers great opportunities especially for foreign language learners (Chang et al., 2014). Self-efficacy that is also considered effective in students' language learning, is the individual's judgment about himself/herself by realizing his/her personal abilities to perform a certain performance or to overcome difficult situations (Bandura, 1986). Self-efficacy perception of the individual is shaped according to some factors like direct experiences, indirect experiences, verbal persuasion, the psychological state of the individual and the successes and failures of the

group as a whole (Bandura, 1986; Usher & Pajares 2008; Ormrod 2020).

With the Covid-19 pandemic period, it is seen that studies on distance English language teaching, especially at the higher education level, are limited. The general purpose of this study was to examine the relationships between NEU English preparatory class students' self-efficacy beliefs about English and their attitudes towards online learning. In line with this general purpose, the following sub-objectives will be sought in the study.

What is the level of English prep class students' self-efficacy beliefs about English?

Do EFL students' self-efficacy beliefs about English differ according to gender variable?

What is the level of English preparatory class students' attitudes towards online learning?

Do English preparatory class students' attitudes towards online learning differ according to gender variable?

What is the relationship between English prep class students' self-efficacy beliefs about English and their attitudes towards online learning?

Materials and Methods

In this study, the relational survey model, which is one of the quantitative research methods, was used to examine the relationship between self-efficacy beliefs about English and attitudes towards online learning of English preparatory class students studying through distance education. The relational survey model is used to determine the relationships between two or more variables, the level and effect of these relationships (Creswell, 2012).

Findings

The mean score of English prep class students' self-efficacy beliefs about English was 112.42 ± 22.55 . English prep class students' English self-efficacy beliefs differed significantly according to their gender ($U=14406.50$; $p<0.05$). Considering the rank averages, this significant difference is in favor of male students. The mean score of English preparatory class students' attitudes towards online learning was 56.61 ± 15.32 . Since the lowest score that can be obtained from the scale is 20 and the highest score is 96, it is possible to say that the students' attitudes towards online learning are at a medium level. English preparatory class students' attitudes towards online learning differ significantly according to their gender [$t_{(288,94)} = 3.725$, $p<.05$]. This significant difference is in favor of male students. It was found that there was a positive, low level relationship between English prep class students' English self-efficacy and their attitudes towards online learning ($r=.111$; $p<.05$).

Discussion

The average score of English language self-efficacy beliefs of preparatory class students is slightly above the average. In support of this study, Çetin (2019) and Memduhoğlu & Çelik (2015) stated that students' self-efficacy levels were

above the average level. In addition, İlbeği (2020) and Gömleksiz and Kılınç (2014) also stated that their students' English self-efficacy beliefs were at the "middle level". In this study, a significant difference was found in the self-efficacy beliefs of English preparatory class students in favor of males in terms of their gender. Although there is no study supporting our research finding in the literature; Tuncer & Akmeççe (2019) and Aykaç Duman (2007) state that this difference is in favor of women; İlbeği (2020), Sevimbay (2016), Gömleksiz & Kılınç (2014) and Çetintaş & Berkant (2021) state that the self-efficacy level of students does not differ significantly according to gender.

When the attitudes of English preparatory class students towards online learning were examined, the average score was found to be at a medium level. In his study, Adıyaman (2020) found students' attitudes towards e-learning at a moderate level, while Adewole-Odesi (2014) and Liaw et al. (2007) stated that students exhibited positive attitudes towards e-learning. A significant difference was found between the mean scores of English preparatory class students' attitudes towards online learning in favor of male students. In their study, Çavuşoğlu & Acar (2020) found that the opinion scores of men about distance education were higher than those of women.

It was found that there was a positive, low level relationship between English self-efficacy and attitude towards online learning. In parallel with this study, Çelik & Bindak (2005), (Kasuma vd., 2021) found a positive relationship between self-efficacy and attitude.

Conclusion and Suggestions

The mean score of the English language self-efficacy beliefs of the preparatory class students is slightly above the average. A significant difference was found in English preparatory class students' self-efficacy beliefs in favor of males in terms of their gender. When the attitudes of English prep class students towards online learning were examined, the mean score was found to be at a medium level. A significant difference was found between the mean scores of English prep class students' attitudes towards online learning in favor of male students. It was found that there was a positive, low level relationship between students' English self-efficacy and attitude towards online learning. According to the results of the research, the following suggestions are presented:

Since it is seen that students do not feel themselves sufficient in language learning, it suggests that the measures to be taken by the authorities in language education at primary and secondary education levels to improve language education can increase their self-efficacy perceptions. It would be appropriate to conduct studies to increase the effectiveness of online teaching activities by investigating the difficulties experienced by students in the online learning process. It is thought that the measures to be taken to make online environments more efficient and effective in language learning will also increase English self-efficacy perceptions.

Giriş

Yaşadığımız yüzyılda dünya eğitim, ekonomi, sağlık gibi hayatın birçok alanında reformlara yol açan teknolojileri giderek daha çok benimsemektedir. Bu teknolojik gelişmelerden özellikle bilgi teknolojilerinin kullanım sıklığı toplumlar arasında çeşitli sebeplerle her geçen gün artmaya başlamıştır. Bunu takiben dijital teknolojilerin gelişmesiyle birlikte öğrenme ortamları da çeşitlenmeye başlamıştır (Kiryakova, 2009). Bugün bu öğrenme ortamlarının önemli bir ayağı olan uzaktan eğitimin dünyada popüler hale gelmesinde, gelişmiş teknolojiler vasıtasıyla birbirinden farklı ortamlarda bulunan bireylere fırsat eşitliliğinin sağlanması yol açmıştır. Bireyin mevcut yeteneklerini ortaya çıkarıp hayata hazırlamak eğitimin ana amacını oluşturuyorsa, bu konuda her yaşta her düzeyde kişinin ihtiyaçlarını karşılamada da uzaktan eğitimin rolü büyüktür. 2020 yılına kadar uzaktan eğitim, e-öğrenme veya sanal sınıflar gibi dijital bilgi teknolojilerinin kullanımı eğitimcilerin ve öğrencilerin isteklerine göre bir seçenek olarak sunulmuştur. Ancak Çin’de 2019 yılında ortaya çıkan koronavirüs salgını, hayatımızı etkilediği gibi eğitim sistemimizi de büyük ölçüde etkilemiştir. Koronavirüs salgını, öğretmen ve öğrenci görüşleri ve tercihlerinden bağımsız olarak çevrimiçi uzaktan eğitimin, tüm dünyada birçok kademede bir acil uzaktan eğitim modeli olarak onaylanmasına yol açmıştır. Ülkemizde salgının pandemiye dönüşmesi neticesinde, 2019-2020 akademik yılı bahar dönemi derslerinin ve bu sürecin mümkün olduğunca uzaktan eğitim şeklinde yapılmasına karar verilmiştir (Saraç, 2020; Akyay, Yıldızhan, 2022). Bu durumda, öğrenme sürecinin güvenli bir yerden sürdürülmesi ve öğrencilerin sağlığının riske atılmaması için mevcut online platformlardan yararlanarak üniversitelerin senkron ya da asenkron uzaktan eğitim seçeneklerini değerlendirebilecekleri de ifade edilmiştir (Sagedhi, 2019; Saraç, 2020). Bu süreç, uzaktan eğitim uygulamalarının sıklığını artırmakla birlikte; uzaktan eğitimle ilgili birçok kurum oldukça hızlı kararlar alarak (Yaman vd., 2022) çok ani ortaya çıkan bu sürecin uygulanmaya konulmasını sağlamışlardır. Eğitimde yeni bir uygulamaya geçilmiş gibi görünse de uzaktan eğitim esasında derin bir tarihi geçmişe sahiptir.

Dünya üzerinde kısa olan tarihi gelişimini göz önünde tutarak Moore ve Kearsley (2012) uzaktan eğitimin tarihsel gelişimini beş evrede açıklamıştır: Birinci Evre: Eğitimde bireysel ve bağımsız çalışmanın öncüsü olan evde çalışma ya da mektupla öğrenmeyi kapsar. Etkileşim yoktur. İkinci Evre: Eğitim öğretimin sürecine görsel ve işitsel öğelerin dahil edildiği radyo ve televizyon yayınlarını kapsar. Bu evrede etkileşim çok azdır. Üçüncü Evre: Eğitim öğretim sürecinde uzaktan eğitimin resim, ses ve video gibi araçlarla desteklendiği, derslerin çoklu ortam yaklaşımıyla tasarlandığı bir yaklaşımdır, etkileşim azdır. Dördüncü Evre: Uzaktan eğitimde ilk kez öğrenen öğretmenin etkileşiminin başladığı içeriğin ses, video ve telekonferanslar aracılığıyla düzenlendiği süreçtir. Beşinci Evre: Çevrimiçi internet tabanlı sanal sınıfların metin, ses ve videoyu tek bir

platformda sunarak karşılıklı etkileşimin sağlandığı süreçtir. Uzaktan eğitim ortamlarında öğrencilerin ilişkili olduğu potansiyel unsurlar; öğretici, diğer öğrenciler, içerik ve ortamdır. Öğrencilerin uzaktan eğitim ortamlarındaki bu unsurlarla olan ilişkileri etkileşim olarak ele alınmaktadır (Horzum, 2010). İnsanlar arasındaki etkileşim uzaktan eğitimin kalbidir (Anderson ve Simpson, 2012). Bununla beraber hem insanla ilgili hem de teknik bileşenler arasındaki karşılıklı etkileşimler kaliteli bir öğrenme deneyiminde önemli bir unsurdur (Garrison ve Anderson, 2003).

Uzaktan eğitim, eğitim öğretim giderlerini azaltmak, konum olarak birbirinden ayrı ortamlarda olup aynı zamanda bir arada öğrenme imkânı olmayan öğrencilere de eğitim imkânı tanımak, öğrencilerin kendi hızıyla bireysel öğrenmesine fırsat vermek amacıyla; öğrenen ve öğreten arasında etkileşimli bir ilişkiyi gösteren bir eğitim sistemidir (Frank vd., 2003). Uzaktan eğitim sistemi içinde yer alan bir kavram olarak çevrimiçi öğrenme, öğrenme sürecindeki tüm paydaşlarla etkileşim halinde olup gereken bilgiye, içeriğe ve öğretim materyaline internet üzerinden erişim sağlama olarak tanımlanmaktadır (Ally, 2004). Bu süreçte yer alan tüm paydaşlar, aynı zamanda aynı fiziksel konuma bağlı kalmadan canlı olarak bilgisayar ortamında sisteme tanımlanan bir sınıfa dahil olurlar (Sharma ve Westbrook, 2016; Uşun, 2006). İnternet ve elektronik medya hizmetleri aracılığıyla sağlanan çevrimiçi öğrenmede ana hedef, öğrenenin öğrenme sürecinde aktif rol alması, öğretmenin bir rehber konumunda olup çoklu ortam sistemlerini öğrencinin yararına kullanması ve sanal ortamda karşılıklı etkileşimin dinamik olarak sağlanmasıdır (Çekerol, 2020).

Uzaktan eğitim teknolojilerindeki gelişmelere bakıldığında, çevrimiçi öğrenme özellikle yabancı dil öğrenenler için büyük fırsatlar sunmaktadır (Chang vd., 2014). Uzaktan eğitim, yüksek öğretimde yabancı dil öğretiminde geleneksel sınıflara teknoloji entegre edilerek oluşturulan sanal sınıflar üzerinden internet aracılığıyla zaman ve mekândan bağımsız öğrenme fırsatları sunmaktadır (Widjaja ve Chen, 2017). Dil öğretiminde dijital araçların kullanımı, öğrenenlerin dil öğrenme sürecine olumlu bir tutum geliştirmelerine, etkili iletişim becerileri kazanmalarına, sosyal bağları güçlendirmelerine, küçük gruplar halinde iş birliği yapmalarına ve bilginin yapılandırılmasını desteklemeye yardımcı olmaktadır (Lien, 2016). İkinci dil ediniminde öğrenme başarıları ve öğrenme süreçleri üzerinde duyuşsal özelliklerin, bilişsel alan kadar önemli yer tuttuğu bilindiğinden, teknoloji ne kadar gelişmiş olursa olsun ona karşı olumlu bir tutum sergilenmesi kişinin e-öğrenme teknolojilerini kullanma davranışına destek olacağı düşünülmektedir (Liaw vd., 2007). Öğrencilerin dil öğrenmesinde etkili sayılan bir diğer kavram da özyeterlik algısıdır.

Özyeterlik kavramı, ilk kez 1980'lerde Bandura tarafından Sosyal Öğrenme Kuramı'nda kullanılmıştır. Özyeterlik bireyin belirli bir performansı gösterme, bir görevi başarma veya gelecekte karşılaşılabileceği güç durumların

üstesinden gelebilmek için kişisel yeteneklerinin farkına vararak kendi hakkında yargıya ulaşmasıdır (Bandura, 1986). Bong ve Clark (1999) özyeterliği, bireylerin bir problem karşısında çözüme ulaşmak için zihinsel bir değerlendirme yapması olarak tanımlamışlardır. Özyeterlik, gerçek yeterlik seviyesinden ziyade, bir kişinin yeterlik algısı olarak görülmekte ve bu yeterlik algısı bireyin görev seçimini, amacını, seçilen görevleri yerine getirmek için gösterdiği çaba miktarını, görevleri yerine getirirken ki azmini ve hissettiği kaygı ya da güven duygusunu etkilemektedir (Bandura, 1997). Özyeterlik somut bir beceri değildir. Bireylerin karşılaştığı bir sorunda amaçlarına ulaşmalarında “ne yapabilirim” sorusu karşısında kendi içinde hissettiği yeterliliği ile ilgilidir (Snyder ve Lopez, 2002). Yaşadıkları süreci bilişsel ve davranışsal açıdan doğru yönetebilmeleri için gerekli bilgi ve becerileri edinebileceklerine olan inancına işaret etmektedir (Akbulut, 2006). Bireyin farklı durumlarla başa çıkma ve kendi aklını kullanarak yapabileceklerine ilişkin yargılarından oluşmaktadır (Senemoğlu, 2013).

Kişinin özyeterlik algısı bazı faktörlere göre şekillenmektedir. Bunlar; doğrudan deneyimler, dolaylı deneyimler, sözel ikna, kişinin psikolojik durumu ve grubun bir bütün olarak başarı ve başarısızlıkları ile ilgilidir (Bandura, 1986; Ormrod 2020; Usher ve Pajares 2008). Özyeterliğin güçlü bir şekilde ortaya çıkmasının en etkili yollarından biri ve aynı zamanda özyeterliği etkileyen en önemli faktör, bireyin belirli bir olay ya da durum karşısında yaşadığı kendi başarı ve başarısızlık deneyimleridir (Klassen ve Lynch, 2007; Schunk ve Pajares, 2007). Güçlü bir özyeterlik duygusu yaratmanın ikinci yolu, sosyal modellerden elde edilen dolaylı deneyimlerle mümkündür. Bazı açılardan kendilerine benzeyen kişilerin başarılı olduğu durumları gözlemlemek, bireyde başarılı olma inancına yol açabildiği gibi, örnek alınan modelin davranışları karşısında başarısızlığa uğradığını görmekte, bireyde kendi ile ilgili hissettiği özyeterlik algısının zayıflamasına sebep olabilmektedir (Kurbanoğlu, 2004; Schunk, 2011). Meslektaşlarımız, arkadaşlarımız, öğretmenlerimiz veya yöneticilerimiz gibi bizim için önemli olan kişilerden teşvik edici sözlü mesajlar almak olan sözel ikna, bireyin özyeterlik gelişimini destekleyen ve kendine olan inancını arttıran üçüncü önemli kaynaktır (Matsui vd., 1990; Usher ve Pajares, 2008). Öğrenenlerin içinde buldukları duygusal durumları, genel ruh halleri, kaygılı ya da stresli olma dereceleri sergileyecekleri performans ile ilgili özyeterliklerini oldukça etkilemektedir (Schunk ve Pajares, 2007).

Tüm bu faktörler özyeterliğin bir belirleyicisi olmakla birlikte, birçok araştırmada özyeterlilik algısının bireyin davranışlarını nasıl etkilediği araştırılmıştır. Özyeterliği yüksek bireylerle ilgili yapılan çalışmalarda, bu kişilerin herhangi bir görevi üstlenmekte daha istekli oldukları, sabırlı oldukları ve sonucunda daha çok başarılı oldukları (Jinks ve Morgan, 1999); sonuçtan çok sürece odaklandıkları (Schunk, 2000); zor uğraşları tercih ettikleri (Bandura, 1997); etkinliklere katılımlarının ve motivasyonlarının daha yüksek (Linnenbrick ve Pintrich, 2003; Zimmerman, 1995) olduğu ve bu kişilerin davranışlarını daha

iyi kontrol ettiği (Rababah, 2016; Akt. Sırmacı ve Konyalıoğlu,2001) görülmüştür.

Özyeterlik algısının farklı davranışlara da genellenebileceği düşünülse de (Smith, 1989), teori ve araştırmalar özyeterliğin belirli alana özgü olduğunu göstermektedir (Pajares, 1996; Akt.Schunk, 2011). Yabancı dildeki özyeterlik inancı da bu alanlardan bir tanesidir. Yabancı dildeki özyeterlik inancı bireylerin neredeyse tüm yaşamları boyunca etkin rol oynamaktadır (Ocak vd., 2022). Dil öğrenme başarısına katkıda bulunan önemli psikolojik faktörlerden biri olan özyeterlik inancı bireyin öğrenme sürecindeki performansını etkilemektedir. Dil öğrenirken dinleme, okuma, konuşma ve yazma faaliyetlerinde gösterilen katılım kişinin özyeterlik inancıyla doğrudan etkilidir (Büyükduman, 2005).

Covid-19 pandemi dönemi ile dünya genelinde uzaktan eğitim süreci birçok araştırmaya konu olmuş; uzaktan eğitimin birçok alanda avantaj ve dezavantajları fark edilerek, bu sürecin alternatif bir yaklaşım olarak değerlendirilmesine neden olmuştur. İlgili literatür incelendiğinde yükseköğretim düzeyinde öğrencilerin uzaktan eğitim sürecinde İngilizce ile ilgili özyeterlik inançları ve çevrimiçi öğrenmeye yönelik tutumları arasındaki ilişkileri inceleyen bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu çalışma, pandemi döneminde uzaktan eğitimle İngilizce hazırlık sınıfı öğrencilerinin çevrimiçi öğrenmeye yönelik tutumları ile İngilizce ile ilgili özyeterlik inançlarını inceleyerek aralarındaki ilişkiyi ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu, benzer süreçlerin tekrar yaşanması durumunda eğitimde daha etkin bir sürecin işlemesi ve kalite ile başarının artması için yapılabilecek çalışmalara bir kaynak sağlamayı hedeflemektedir. Dolayısıyla, çalışmanın genel amacı, Necmettin Erbakan Üniversitesi İngilizce hazırlık sınıfı öğrencilerinin İngilizce özyeterlik inançları ile çevrimiçi öğrenmeye yönelik tutumları arasındaki ilişkileri incelemektir. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıtlar aranacaktır.

İHÖ'nün İngilizce ile ilgili özyeterlik inançları ne düzeydedir?

İHÖ'nün İngilizce ile ilgili özyeterlik inançları cinsiyet değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?

İHÖ'nün çevrimiçi öğrenmeye yönelik tutumları ne düzeydedir?

İHÖ'nün çevrimiçi öğrenmeye yönelik tutumları, cinsiyet değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?

İHÖ'nün İngilizce ile ilgili özyeterlik inançları ile çevrimiçi öğrenmeye yönelik tutumları arasında nasıl bir ilişki vardır?

Yöntem

Bu araştırmada, uzaktan eğitimle öğrenim gören İHÖ'nün, İngilizce ile ilgili özyeterlik inançları ve çevrimiçi öğrenmeye yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla nicel araştırma yöntemlerinden biri olan ilişkiisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkiisel tarama modeli, iki ya da daha fazla

değişken arasındaki ilişkileri, bu ilişkilerin düzeyini ve etkisini belirleme amacıyla yapılır (Creswell, 2012). Bu modelde araştırmacı olaya müdahale etmez ve ortama yeni bir değişken dahil etmez. Dolayısıyla var olan durum neyse, nasıl devam ediyorsa o şekilde incelenir (Sönmez ve Alacapınar, 2016).

Çalışma grubu, 2020-2021 eğitim öğretim yılında Necmettin Erbakan Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu'nda uzaktan eğitimle İngilizce hazırlık sınıflarına devam eden toplam 371 katılımcıdan oluşmaktadır. Katılımcıların özellikleri Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1.

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Demografik Özellikleri

CİNSİYET	N	%
Kadın	217	58,5
Erkek	154	41,5
Toplam	371	100

ÖĞRENİM GÖRDÜĞÜ FAKÜLTE	N	%
Havacılık ve Uzay Bilimleri Fakültesi	186	50,1
Mühendislik Fakültesi	70	18,9
Sosyal ve Beşerî Bilimler Fakültesi	115	31
Toplam	371	100

Çalışma grubundaki öğrencilerin %58,5'i kadın, %41,5'i erkek olup; %50,1'i Havacılık ve Uzay Bilimleri Fakültesinde, %18,9'u Mühendislik Fakültesinde ve %31'i Sosyal ve Beşerî Bilimler Fakültesinde öğrenim görmektedir.

Veri Toplama Araçları ve Süreçleri

Araştırmada veri toplama araçları olarak, "Demografik Bilgi Formu", "Çevrimiçi Öğrenme Tutum Ölçeği" ve "İngilizce ile ilgili Özyeterlik İnancı Ölçeği" kullanılmıştır.

Demografik Bilgi Formu

Ölçme aracı, araştırmaya katılan İHÖ'nün demografik özelliklerini belirlemeyi amaçlayan kişisel bilgiler (cinsiyet ve öğrenim gördüğü fakülte) bulunmaktadır.

Çevrimiçi Öğrenme Tutum Ölçeği

Öğrencilerin çevrimiçi öğrenmeye yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla Usta, Uysal ve Okur (2016) tarafından geliştirilen "Çevrimiçi Öğrenme Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. 20 maddeden oluşan ölçek 5'li likert tipindedir. Ölçekte derecelendirme 1(Bana Hiç Uymuyor) ile 5(Bana Tamamen Uyuyor) arasındadır. Ölçek, genel kabul, bireysel farkındalık, kullanışlılık (zaman-emek-maliyet) ve uygulama etkililiği (etkin katılım) alt boyutlarından oluşmaktadır.

Ölçekten alınabilecek puan 20 ile 100 arasında olup; ölçeğinin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı .904 bulunmuş; bu çalışmada güvenilirlik tekrar hesaplanmış ve .915 olarak bulunmuştur.

İngilizce ile İlgili Özyeterlik İnanç Ölçeği

Araştırmada öğrencilerin İngilizce ile ilgili özyeterlik inançlarını belirlemek amacıyla Yanar ve Bümen (2012) tarafından geliştirilen “İngilizce ile İlgili Özyeterlik İnanç Ölçeği” kullanılmıştır. 34 maddeden oluşan ölçek 5’li likert tipinde olup; okuma, yazma, dinleme ve konuşma alt boyutlarından oluşmaktadır. Ölçekte yer alan 34 maddeye ilişkin faktör yükleri 0.42 ile 0.69 arasında değişmektedir. Doğrulayıcı faktör analizi sonucu elde edilen karşılaştırmalı uyum indekslerinden RMSEA=0.044 ve SRMR=0.046 olarak hesaplanmıştır. Ölçekte derecelendirme 1(Bana Hiç Uymuyor) ile 5(Bana Tamamen Uyuyor) arasındadır. Tüm ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı .97’dir. Bu çalışmada güvenilirlik tekrar hesaplanmış ve Cronbach Alfa katsayısı .960 olarak bulunmuştur.

Verilerin Toplanması

Araştırma öncesinde ölçekler için kullanım izinlerinin alınmasının ardından gerekli etik kurul izinleri alınmıştır. Üniversite İHÖ’nün çevrimiçi öğrenmeye yönelik tutumları ve İngilizce ile ilgili özyeterlik inançları ile ilgili veriler gönüllülük esasına dayalı olarak, Google Formlar aracılığı ile iki haftada toplanmıştır.

Verilerin Analizi

Ölçeklerden elde edilen verilerin analizinde çarpıklık-basıklık katsayıları göz önüne alındığında parametrik testler kullanılmıştır. “Çevrimiçi Öğrenme Tutum Ölçeği” ve “İngilizce ile İlgili Özyeterlik İnanç Ölçeği” puanlarının cinsiyet değişkeni açısından karşılaştırılmasında “bağımsız örneklem t testi” kullanılırken, ölçekler arasında ilişkinin belirlenmesinde “Pearson Korelasyon Katsayısı” kullanılmıştır.

Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde ilk olarak İHÖ’nün İngilizce ile ilgili özyeterlik inançları ve çevrimiçi öğrenmeye yönelik tutumlarına ilişkin betimsel istatistikler sunulmuş; daha sonra, İngilizce ile ilgili öz yeterlik inançları ve çevrimiçi öğrenmeye yönelik tutumları cinsiyetlerine göre karşılaştırılmış; son olarak da İngilizce ile ilgili özyeterlik inançları ve çevrimiçi öğrenmeye yönelik tutumları arasındaki ilişkiye dair bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 2.

İHÖ’nün İngilizce Özyeterlik İnançlarına (İÖİ) İlişkin Betimsel İstatistikler

N	En Düşük	En Yüksek	\bar{x}	S
---	----------	-----------	-----------	---

İÖİ Toplam Puan	371	34	165	112.42	22.55
-----------------	-----	----	-----	--------	-------

Tablo 2'ye göre, İHÖ'nün İngilizce ile ilgili özyeterlik inançlarının puan ortalaması 112.42±22,55 olarak bulunmuştur. Bu bulguya dayanarak, İHÖ'nün İngilizce özyeterlik inançlarının ortalamalarının biraz üzerinde olduğunu söylemek mümkündür.

Tablo 3.

İHÖ'nün Özyeterlik İnançlarının Cinsiyetlerine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin t Testi Sonuçları

CİNSİYET	N	\bar{x}	S	sd	t	p
Kadın	217	110.40	21.73	369	2.061	0.04*
Erkek	154	115.27	23.43			

*p<.05

Tablo 3 incelendiğinde, İHÖ'nün İngilizce özyeterlik inançları ölçeği cinsiyetlerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır [$t_{(313,955)}=2.061$, $p<.05$]. Kadın öğrencilerin İngilizce özyeterlik inançları ölçeği puan ortalaması ($\bar{x}=110.40$) ve erkek öğrencilerinin İngilizce özyeterlik inançları ölçeği puan ortalaması ($\bar{x}=115.27$)'dir. Bu fark erkek öğrenciler lehinedir. Bu doğrultuda, erkek öğrencilerin İngilizce özyeterlik inançlarının, kadın öğrencilere göre daha yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 4.

İHÖ'nün Çevrimiçi Öğrenmeye Yönelik Tutum (ÇÖT) Puanlarına İlişkin Betimsel İstatistikler

	N	En Düşük	En Yüksek	\bar{x}	S
ÇÖT Toplam Puan	371	20	96	56.61	15.32

Tablo 4'e göre, İHÖ'nün çevrimiçi öğrenmeye yönelik tutumlarının puan ortalaması 56.61±15,32 olarak bulunmuştur. Ölçekten elde edilebilecek en düşük puan 20 ve en yüksek puan 96 olduğuna göre, öğrencilerin çevrimiçi öğrenmeye yönelik tutum puanlarının orta düzeyde olduğunu söylemek

mümkündür.

Tablo 5.

İHÖ'nün Çevrimiçi Öğrenmeye Yönelik Tutumlarının Cinsiyetlerine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin t Testi Sonuçları

CİNSİYET	N	\bar{x}	S	sd	t	p
Kadın	217	54.08	13.77	288.94	3.725	0.000*
Erkek	154	60.18	16.68			

*p<.05

Tablo 5 incelediğinde, İHÖ'nün çevrimiçi öğrenmeye yönelik tutumları cinsiyetlerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır [$t_{(288,94)}=3.725$, $p<.05$]. Kadın öğrencilerin çevrimiçi öğrenmeye yönelik tutum puan ortalaması ($\bar{x}=54.08$) ve erkek öğrencilerinin çevrimiçi öğrenmeye yönelik tutum puan ortalaması ($\bar{x}=60.18$)'dir. Bu fark erkek öğrenciler lehinedir. Bu doğrultuda, erkek öğrencilerin çevrimiçi öğrenmeye yönelik tutumlarının, kadın öğrencilere göre daha yüksek olduğu söylenebilir.

Araştırmanın bir diğer amacı, İHÖ'nün İngilizce özyeterlik inançları ile çevrimiçi öğrenmeye yönelik tutumları arasındaki ilişkiyi belirlemektir. Bu ilişkiyi belirlemek için hesaplanan Pearson Korelasyon Katsayısı Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6.

İHÖ'nün İngilizce Özyeterlik İnançları (İÖİ) ile Çevrimiçi Öğrenmeye Yönelik Tutumlarına (ÇÖT) İlişkin Basit Doğrusal Kolerasyon

	ÇÖT Toplam Puan
	.111*
İÖİ Toplam Puan	0.032

Tablo 6 incelendiğinde, İHÖ'nün İngilizce özyeterlikleri ile çevrimiçi öğrenmeye yönelik tutumları arasında pozitif yönde, düşük düzeyde bir ilişkinin olduğu görülmektedir ($r=.111$; $p<.05$).

Sonuç ve Tartışma

Bu araştırmada, İHÖ'nün çevrimiçi öğrenmeye yönelik tutumları ve İngilizceye yönelik öz yeterlik inançları incelenerek, aralarındaki ilişki ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu amaçla ilk önce öğrencilerin İngilizceye yönelik özyeterlik inançlarının genel görünümü belirlenmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, İHÖ'nün İngilizce ile ilgili özyeterlik inançları puan ortalaması, ortalamanın biraz üstündedir. Özyeterlik inancının, bireyin belirli bir görevi başarabileceğine ilişkin kişisel inancı olduğunu düşünüldüğünde, bu sonuç, öğrencilerin okuma, yazma, dinleme, konuşma ile ilgili alt beceriler alanında kendilerini tam olarak yeterli görmedikleri şeklinde yorumlanabilir. Bu çalışmayı destekleyecek nitelikte Çetin (2019) ve Memduhoğlu ve Çelik (2015) araştırmalarında, öğrencilerin özyeterlik düzeylerinin orta düzeyin üstünde olduğunu ifade etmişlerdir. Ayrıca İlbeği (2020) ve Gömleksiz ve Kılınc (2014) da öğrencilerinin İngilizce özyeterlik inançlarının "orta düzey" olduğunu ifade etmiştir. Üniversite hayatının ilk yılında olan öğrencilerin özyeterlik puanlarının orta düzeyde olması kısmen istenmeyen bir sonuç olmakla birlikte, bu durum, verilen eğitimin yeterli düzey ve nitelikte olmamasından da kaynaklanıyor olabilir. Türkiye'de yabancı dil eğitiminde, İngilizce yabancı dil olarak kabul edildiğinde harcanan onca kaynağa ve emeğe rağmen, arzu edilen seviyeye ulaşılmadığı görülmektedir (Işık, 2008; Soner, 2007; Ocak vd., 2022). Ayrıca Gömleksiz (2002), üniversite öğrencileri ile yaptığı araştırmasında, öğrencilerin üniversiteye iyi bir yabancı dil bilgi seviyesi ile başlamadıklarını ve büyük bir kısmının aldıkları eğitimin sonucunda herhangi bir yabancı dil becerisi geliştiremediklerini ifade etmiştir. Araştırmada İHÖ'nün özyeterlik inançlarında, cinsiyetleri açısından erkekler lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Alanyazın incelendiğinde araştırma bulgumuzu destekleyen bir çalışmaya rastlanmamakla birlikte; Tuncer ve Akmençe (2019) ve Aykaç Duman (2007) bu farkın kadınlar lehine olduğunu ifade ederken; Aslım ve Kocabatmaz (2019) öğretmen adaylarının, İlbeği (2020), Sevimbay (2016), Gömleksiz ve Kılınc (2014), Çetintaş ve Berkant (2021) ve Ilgın (2020) ise, öğrencilerin özyeterlik düzeyinin cinsiyete göre anlamlı biçimde farklılaşmadığını ifade etmektedir.

İHÖ'nün çevrimiçi öğrenmeye yönelik tutumları incelendiğinde puan ortalaması orta düzeyde bulunmuştur. Öğrenci tutumlarının orta düzeyde olmasının nedeni, öğrencilerin pandemi ile zorunlu olarak ilk kez karşılaştıkları bir uzaktan eğitim süreci içinde, bu sürece hazırlıksız yakalanmalarından kaynaklanıyor olabilir. Nitekim, Sarıtaş ve Barutçu (2020) araştırmasında, çevrimiçi öğretim hazır bulunuşluğu ile daha önceden herhangi bir çevrimiçi eğitim alma arasında olumlu yönde bir ilişki olduğunu ifade etmiştir. Dolayısıyla, öğrencilerin daha aktif halde katılım sağlayabilecekleri çevrimiçi ortamlar oluşturulmasının bu ortamların daha fazla benimsenip, kabullenilebileceğini düşündürmektedir. Ayrıca, zengin interaktif ortamlar ve materyallerle

desteklenmeyen çevrimiçi öğrenmeler de öğrencilerin bu öğrenmeye karşı olumsuz tutum sergilemesine sebep olabilmektedir (Saribaş ve Meydan, 2020). Alan yazın incelendiğinde çevrimiçi öğrenmeye yönelik tutum ile ilgili çok fazla çalışmaya rastlanmamakla birlikte, araştırmaya ait bu bulgu bazı araştırma sonuçlarıyla paralellik göstermektedir. Adıyaman (2020) araştırmasında, öğrencilerin e-öğrenmeye yönelik tutumlarını orta düzeyde bulurken; Adewole-Odesi (2014) ve Liaw vd. (2007) öğrencilerin e-öğrenmeye karşı olumlu tutum sergilediklerini ifade etmiştir. İHÖ'nün çevrimiçi öğrenmeye yönelik tutum puan ortalamaları arasında erkek öğrenciler lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Cinsiyet değişkeninin çevrimiçi öğrenmeye yönelik tutum üzerinde anlamlı bir etkisinin olduğuyla ilgili yapılan bazı araştırma sonuçlarına rastlanmaktadır. Çavuşoğlu ve Acar (2020) çalışmalarında erkeklerin uzaktan eğitim ile ilgili görüş puanlarını kadınlara göre daha yüksek tespit etmiştir. Erkek öğrenciler uzaktan eğitimle zaman ve mekândan bağımsızlık imkânını daha avantajlı gördüklerini ifade etmişlerdir. Alpsülün (2022) de erkek öğrencilerin çevrimiçi öğrenmeye yönelik tutumlarını kız öğrencilere göre daha fazla bulmuştur ve bunun bilişim alanıyla erkeklerin kadınlardan daha ilgili olması sebebine bağlamıştır. Ancak bazı çalışmalarda cinsiyete göre anlamlı farklılık bulunmamıştır (Adıyaman, 2020; Mutlu Bozkurt, 2021).

İHÖ'nün İngilizce özyeterlikleri ile çevrimiçi öğrenmeye yönelik tutumları arasında bir ilişki olup olmadığını ortaya koymak için yapılan analizler sonucunda öğrencilerin İngilizce özyeterlikleri ile çevrimiçi öğrenmeye yönelik tutum arasında pozitif yönde, düşük düzeyde bir ilişkinin olduğu bulunmuştur. Bu durumda öğrencilerin İngilizce ile ilgili özyeterlik inançları arttıkça çevrimiçi öğrenmeye yönelik tutumları da artmaktadır. Bu sonucun ortaya çıkmasındaki etken; öğrencilerin uzaktan eğitim sürecinde yüz yüze eğitime göre kendilerini daha az kaygılı hissetmeleri (hata yapma ve küçük düşme kaygılarının daha az olduğunu düşündüklerinden) ve ders kayıtlarını tekrar izleyebilme olanaklarının olması, İngilizce ile ilgili özyeterliklerini pozitif etkilemesinden kaynaklanmış olabilir. Bu çalışma ile paralellik gösterecek şekilde Çelik ve Bindak (2005), (Kasuma vd., 2021) özyeterlik ve tutum arasında pozitif yönde ilişki bulmuştur. Sevimbay (2016)'ın çalışmasında, öğrencilerin İngilizce özyeterlik inançları ile İngilizce dersine yönelik tutumları arasında orta düzeyde pozitif bir ilişki bulunmuştur. Özcan (2009)'ın araştırmasında ise öğrencilerin çevrimiçi öğrenmeye ilişkin tutum ve özyeterlik algıları arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir.

Öneriler

İngilizce özyeterlik ölçeği puan ortalamalarına göre öğrencilerin dil öğrenme konusunda kendilerini yeterli hissetmedikleri görüldüğünden, ilköğretim ve ortaöğretim kademelerinde dil eğitimini geliştirmeye yönelik alacakları tedbirlerin, özyeterlik algılarını da artırabileceğini düşündürmektedir. Nitekim, yabancı dil giderek küreselleşen dünyada bireyler açısından neredeyse

yaşamlarının tümünde ihtiyaç duyacakları önemli bir yetkinlik olarak görülmektedir.

Çalışmadan elde edilen bir diğer bulguya göre, üniversite öğrencilerinin çevrimiçi öğrenmeye yönelik tutumları orta düzeydedir. Pandemi nedeniyle öğretim faaliyetlerinin zorunlu olarak çevrimiçi ortamlara taşınması, bu durumun nedeni olabilecek etkenler arasında yer almakla birlikte; gelişen ani koşullar ya da çevrimiçi öğrenme faaliyetlerinin bazı dersler açısından sağladığı avantajlar göz önüne alındığında, bundan sonraki hayatlarında karşılaşmaları olası bir durum olarak görülmektedir. Bu nedenle, çevrimiçi öğretim esnasında, öğrencilerin yaşadıkları zorluklar araştırılarak çevrimiçi öğretim faaliyetlerinin etkinliğinin artırılması yönünde çalışmalar yapılması yerinde olacaktır.

İngilizce öğrenmeye yönelik özyeterlik inançları ile çevrimiçi öğrenmeye yönelik tutumları arasında pozitif yönde bir ilişkinin olması, öğrenen özerkliğini sağlaması açısından, dil öğrenmede çevrimiçi ortamları benimsedikçe, özyeterlik algılarının da artacağını göstermektedir. Çevrimiçi ortamların daha verimli ve etkin olması yönünde alınacak tedbirlerin, İngilizce özyeterlik algılarını da artıracığı düşünülmektedir.

Kaynakça

- Adewole-Odesi, E. (2014). Attitude of students towards e-learning in South-West Nigerian Universities: An application of technology acceptance model. *Library Philosophy and Practice* (e-journal). <https://digitalcommons.unl.edu/libphilprac/1035>
- Adıyaman, A. (2020). *Öğretim elemanlarının e-öğrenmeye hazır bulunuşluklarının incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Bartın Üniversitesi.
- Akbulut, E. (2006). Müzik öğretmeni adaylarının mesleklerine ilişkin özyeterlik inançları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 24-33.
- Akyay, M. ve Yıldızhan B. S. (2022). Uzaktan eğitim döneminde rehberlik hizmetlerinin öğrenci deneyimleri açısından değerlendirilmesi. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 40-52.
- Ally, M. (2004). Foundations of educational theory for online learning. İçinde Terry (Ed.), *The theory and practice of online learning* (s. 3-31). Athabasca.
- Alpsülün, H. (2022). *Üniversitelerin beden eğitimi ve spor bilimlerindeki öğrencilerin uzaktan eğitim ortamlarının kullanımı ve çevrimiçi öğrenme tutumlarının değerlendirilmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Harran Üniversitesi.
- Anderson, B., ve Simpson, M. (2012). History and heritage in open, flexible, and distance education. *Journal of Open, Flexible and Distance Learning*, 16(2), 1-10.
- Aslım, S., & Kocabatmaz, H. (2019). The relationship between teacher candidates' self-efficacy levels and lifelong learning tendencies. *Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi*, 9(1), 179-202. <https://doi.org/10.31704/ijocis.2019.008>
- Aykaç Duman, B. (2007). *Lise öğrencilerinin İngilizceye yönelik özyeterlik algı puanlarının cinsiyete, alanlara ve farklı düzeylere göre İngilizce başarısını yordama gücü* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Yıldız Teknik Üniversitesi.
- Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: a social cognitive theory*. Prentice Hall.
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: the exercise of control*. Freeman and Company.
- Bong, M., & Clark, R. (1999). Comparison between self-concept and self-efficacy in academic motivation research. *Educational Psychologist*, 34, 139-153.
- Büyükduman, F. İ. (2005). İlköğretim okulları İngilizce öğretmenlerinin birinci kademe İngilizce öğretim programına ilişkin görüşleri. *Hacettepe*

- Üniversitesi Dergisi*, 28(28), 55-64.
- Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal bilimleri için veri analiz el kitabı*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Chang, C. S., Liu, E, Z.-F., Sung, H. Y., Lin, C. H., Chen, N. H., & Cheng, S. S. (2014). Effects of online college student's Internet self-efficacy on learning motivation and performance. *Innovations in Education and Teaching International*, 51(4), 366-377. <http://doi:10.1080/14703297.2013.771429>
- Creswell, J. W. (2012). *Educational research: Planning, conducting, and evaluating quantitative and qualitative research*. Pearson Education.
- Çavuşoğlu, G. & Acar, K. (2020). Üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik görüşleri ile yaşam boyu öğrenme düzeyleri arasındaki ilişki. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 11(3), 207-220. <https://doi:10.17155/omuspd.819058>
- Çekerol, K. (2020). *Çevrimiçi eğitim*. Nobel Akademi Yayıncılık.
- Çelik, H. C. & Bindak, R. (2005). İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin bilgisayara yönelik tutumlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(10), 27-38.
- Çetin, F. (2019). *Eğitim fakültesi öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme yeterliklerinin öğrenme yaklaşımları ve özyeterlik ile ilişkisinin incelenmesi* [Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi] Sakarya Üniversitesi Açık Akademik Arşiv Sistemi <https://acikerisim.sakarya.edu.tr/handle/20.500.12619/74332>
- Çetintaş, R. & Berkant, H. G. (2021). Lise öğrencilerinin İngilizceye yönelik özyeterlik inançlarının ve yabancı dil öğrenme kaygılarının incelenmesi: Bir Anadolu lisesi örneği. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(3), 1545-1571. DOI: 10.33437/ksusbd.928516.
- Frank, M., Reich, N. & Humphreys, K. (2003). Respecting the human needs of students in the development of e-learning. *Computers & Education*, 40, 57-70.
- Garrison, D.R., & Anderson, T. (2003). *E-learning in the 21st century: A framework for research and practice*. RoutledgeFalmer.
- Gömleksiz M. & Kılınç H. (2014). Lise 12. Sınıf öğrencilerinin İngilizce özyeterlik inançlarına ilişkin görüşleri. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 24(2), 43- 60.
- Gömleksiz, M. N. (2002). Üniversitelerde yürütülen yabancı dil derslerine ilişkin öğrenci görüşlerinin değerlendirilmesi (Fırat Üniversitesi Örneği). *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(1), 143-158.
- Hancı-Yanar, B. & Bümen, N.T. (2012). İngilizce ile ilgili özyeterlik inancı ölçeğinin geliştirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 20(1), 97-110.
- Horzum, M. B. (2010). Uzaktan eğitimde uzaklığın boyutları ve tasarımı:

- Coğrafi uzaklığa karşın transaksiyonel (psikolojik ve iletişimsel) uzaklığın azaltılması. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20, 95-118.
- İlgin, İ. (2020). *Öğretmen adaylarının özyeterlik inançlarıyla yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasındaki ilişki (Sakarya ili örneği)*. [Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi]. Sakarya Üniversitesi Açık Akademik Açık Erişim Sistemi. <https://hdl.handle.net/20.500.12619/74603>
- Işık, A. (2008). Yabancı dil eğitimimizdeki yanlışlar nereden kaynaklanıyor? *Journal of Language and Linguistic Studies*, 4(2), 15.
- İlbeği, A.S. (2020) *İngilizce hazırlık programına devam eden üniversite öğrencilerinin İngilizce özyeterlik inançlarının incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi]. Yıldız Teknik Üniversitesi Açık Arşivi. <http://dspace.yildiz.edu.tr/xmlui/handle/1/12475>
- Jinks, J. & Morgan, V. (1999). Children's perceived academic self-efficacy: an inventory scale, the clearing house: *A Journal of Educational Strategies, Issues and Ideas*, 72(4), 224-230. DOI: 10.1080/00098659909599398
- Kasuma, S. A. A., Akhiar, A., Haron, H., Fesal, S. N. H. S., & Kadir, N. F. A. (2021). University students' perceptions of motivation, attitude, and self-efficacy in online English language learning. *Pertanika Journal of Social Science and Humanities*, 29(4), 101–121. <https://doi.org/10.47836/pjssh.29.4.36>.
- Kiryakova, G. (2009). Review of distance education. *Trakia Journal of Sciences*, 7(3), 29-34.
- Klassen, R. M., & Lynch, S. L. (2007). Self-efficacy from the perspective of adolescents with learning disabilities and their specialist teachers. *Journal of Learning Disabilities*, 40, 494-507. <http://doi:10.1177/00222194070400060201>.
- Kurbanoglu, S. (2004). Öz-yeterlik inancı ve bilgi profesyonelleri için önemi. *Bilgi Dünyası*, 5(2), 137-152.
- Liaw, S.S., Huang, H.M. & Chen, G.D. (2007). Surveying instructor and learner attitudes toward e-learning. *Computers & Education*, 49(4), 1066–1080.
- Lien, H.Y. (2016). Effects of efl individual learner variables on foreign language reading anxiety and metacognitive reading strategy use. *Psychological Reports*, 119(1), 124–135.
- Linnenbrink, E. & Pintrich, P.R. (2003). The role of self-efficacy beliefs in student engagement and learning in the classroom. *Reading & Writing Quarterly*, 19(2), 119-137.
- Matsui, T., Matsui, K. & Ohnishi, R. (1990). Mechanisms underlying math self-efficacy learning of college students. *Journal of Vocational Behavior*, 37(2), 225–238. [https://doi.org/10.1016/0001-8791\(90\)90042-Z](https://doi.org/10.1016/0001-8791(90)90042-Z)
- Memduhoğlu, H. B. & Çelik, Ş. N. (2015). Student teachers' and university students planning to be teachers sense of self efficacy beliefs towards English, *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(2), 17-32.

<https://doi.org/10.17679/iuefd.16286266>

- Moore, M. & Kearsley, G. (2012). *Distance Education: A Systems View Of Online Learning* (3. Baskı). Wadsworth Publishing.
- Mutlu Bozkurt T. (2021). *Spor bilimleri fakültesinde eğitim alan öğrencilerin sporda eöğrenmeye yönelik tutumları, akademik erteleme davranışları ve duygusal zekâ özelliğinin incelenmesi* [Doktora tezi, Gazi Üniversitesi]. <https://avesis.gazi.edu.tr/dosya?id=d6cdc9e8-f29a-4fbc-9251-dd48f660ad0c>
- Ocak, G., Küçükçınar, A. & Karakuyu A. (2022). Ortaokul öğrencileri için İngilizce dil becerileri kullanım özyeterlik ölçeği geliştirme çalışması. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 40, 1-36.
- Ormrod, J. E. (2020). *Human Learning* (M. Baloğlu, Çev.) Nobel Yayın. (Orijinal çalışma basım tarihi 1990).
- Özcan, M. (2009). *Çevrimiçi öğrenme destekli yabancı dil öğreniminde öğrenenlerin teknoloji uyumlarının tutum, özyeterlik algısı ve farklı ortamların kullanım sıklıklarıyla belirlenmesi* [Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi]. Anadolu Üniversitesi Kurumsal Akademik Arşiv. <https://earsiv.anadolu.edu.tr/xmlui/handle/11421/3023?show=full>
- Sadeghi, M. (2019). A shift from classroom to distance learning advantages and limitation. *International Journal of Research in English Education*, 4(1), 80-88.
- Saraç, Y. (2020). Yükseköğretim Kurul. [Basın Açıklaması]. <https://basin.yok.gov.tr/KonusmaMetinleriBelgeleri/2020/04-> (Erişim tarihi 27.09.2023).
- Sarıbaş, M. & Meydan, A. (2020). Coğrafya bölümü öğrencilerinin çevrimiçi öğrenmeye karşı tutumları. *Türk Coğrafya Dergisi*, 76, 95-106. DOI: 10.17211/tcd.811297.
- Sarıtaş, E. & Barutçu, S. (2020). Öğretimde dijital dönüşüm ve öğrencilerin çevrimiçi öğrenmeye hazır bulunuşluluğu: Pandemi döneminde Pamukkale Üniversitesi öğrencileri üzerinde bir araştırma. *İnternet Uygulamaları ve Yönetimi*, 11(1), 5-22.
- Schunk, D. H. (2000). Coming to terms with motivation constructs. *Contemporary Educational Psychology*, 25, 116-119. <https://doi.org/10.1006/ceps.1999.1018>
- Schunk, D. H. & Pajares, F. (2007). The development of academic self-efficacy. *Development of Achievement Motivation*, 1446, 15-31. <https://doi:10.1016/b978-012750053-9/50003-6>
- Schunk, D.H. (2011). Learning Theories an Educational Perspective (Eğitimsel Bir Bakışla Öğrenme Teorileri). Çev. Ed. Muzaffer Şahin, Nobel Yayınları.
- Senemoğlu, N. (2013). *Gelişim, öğrenme ve öğretim kuramdan uygulamaya* (23. Basım). Yargı Yayınevi.
- Sevimbay, A. (2016). *11.Sınıf öğrencilerinin İngilizce dersine yönelik tutumları*

- ve özyeterlik inançları arasındaki ilişkiler* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi], Bartın Üniversitesi.
- Sharma, P. & Westbrook, K. (2016). Online and blended language learning book. İçinde F. Farr & L. Murray (Ed), *The routledge handbook of language learning and technology* (s. 320-334). Routledge.Snyder
- Sırmacı, N. & Konyalıoğlu, A. C. (2021). İlköğretim matematik öğretmeni adaylarının öğretim sürecine yönelik özyeterlik inançları. *Ereğli Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 144-155.
- Smith, R.E. (1989). Effects of coping skills training on generalized self-efficacy and locus of control. *Journal of Personality and Social Psychology*, 56, 228-233.
- Snyder, C. R. & Lopez, S. J. (2002). *Handbook of positive psychology*. Oxford University Press.
- Soner, O. (2007). Türkiye’de yabancı dil eğitimin dünü bugünü. *Öneri*, 7(28), 397-404.
- Sönmez, V. & Alacapınar, F.G. (2016). *Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri* (4.baskı). Anı Yayıncılık.
- Tuncer, M. & Akmençe, A. E. (2019). Lise öğrencilerinin İngilizce dili özyeterlik inançlarının araştırılması. *Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(16),97-111.
- Usher, E. L. & Pajares, F. (2008). Sources of self-efficacy in school: Critical review of the literature and future directions. *Review of Educational Research*, 78, 751–796.
- Usta, İ., Uysal, Ö. & Okur, M. R. (2016). Çevrimiçi öğrenme tutum ölçeği: Geliştirilmesi, geçerliği ve güvenilirliği. *Journal of International Social Research*, 9(43), 2215-2222.
- Uşun, S. (2006). *Uzaktan Eğitim*. Paradigma Akademi.
- Yaman, S., Bal-İncebacak, B., & Sarışan-Tungaç, A. (2022). Öğretmen niteliklerinin belirlenmesinde paydaşların görüşleri. *Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi (AKEF) Dergisi*, 4(2), 376-397.
- Yanar, B. H. & Bümen, N. T. (2012). İngilizce ile ilgili özyeterlik inancı ölçeğinin geliştirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 20(1), 97-110.
- Widjaja, A. E. & Chen, J. V. (2017). Online learners’ motivation in online learning: The effect of online-participation, social presence, and collaboration. *Learning Technologies in Education: Issues and Trends*, 72-93.
- Zimmerman, B. J. (1995). Self-Efficacy And Educational Development. İçinde A. Bandura (Ed.), *Selfefficacy in changing societies* (s. 202–231). Cambridge University Press.